

Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарында кәмелетке толмағандарды күтіп бағу ережесін бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 10 қаңтардағы № 1 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2011 жылғы 14 қаңтарда N 6734 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 18 маусымдағы № 229 бұйрығымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Білім және ғылым министрінің 18.06.2013 № 229 бұйрығымен (алғаш рет ресми жарияланғаннан кейін он күнтізбелік күн откен соң қолданысқа енгізілді).

«Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңын іске асыру мәқсатында **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарында кәмелетке толмағандарды күтіп бағу ережесін бекіту туралы (бұдан әрі - Ереже) бекітілсін.

2. «Кәмелетке толмағандарды уақытша оқшаулау, бейімдеу және оңалту орталықтары туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2004 жылғы 25 желтоқсандағы № 708 бұйрығы (№ 3360 нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген) күші жойылды деп танылсын.

3. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі Балалардың құқықтарын қорғау комитеті (Р.П. Шер):

1) заңнамада белгіленген тәртіппен осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін қамтамасыз етсін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін оның бұқаралық ақпарат құралдарында ресми жариялануын қамтамасыз етсін;

3) заңнамада белгіленген тәртіппен Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарының қызметін үйлестіруді және оған бақылау жасауды жүзеге асырсын.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министрі М.Н. Сарыбековке жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Министр **Б. Жұмағұлов**
Қазақстан   **Республикасы**
Білім   **және**   **ғылым**   **министрін**
2011   **жылғы**   **10**   **қаңтардағы**
№ 1 бұйрығымен бекітілген

Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарында кәмелетке толмағандарды күтіп бағу ережесі

1. Жалпы ережелер

1. Ереже кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтарының қызметін, олардың білім беру, кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың және қадағалаусыз қалудың профилактикасы саласындағы құзыретін айқындаиды.

Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталықтары (бұдан әрі - Орталық) кәмелетке толмағандарды уақытша ұстау және қабылдауды қамтамасыз ететін білім беру органдарына енгізілетін мемлекеттік ұйым болып табылады.

2. Орталық денсаулық сақтау, білім, туризм және спорт, ішкі істер, халықты әлеуметтік қорғау, әділет, органдарымен, сонымен қатар, кәмелетке толмағандармен жұмыс жүргізетін үкіметтік емес ұйымдармен, бірлесіп қызмет атқарады.

3. Орталықтың қызметі Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасына, осы Ережеге және орталықтың жарғысына сәйкес жүзеге асырылады.

4. Орталықтың негізгі мақсаты қадағалаусыз және панаыз қалған және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды, сонымен қатар, арнаулы білім беру ұйымдарына жіберілетін кәмелетке толмағандарды қабылдауды, олардың ата-аналарын немесе басқа занды өкілдерінің анықтағанға дейін уақытша күтіп бағуды, бейімдеуді және бұдан әрі орналастыруды, қамтамасыз ету.

5. Орталықтың негізгі міндеттері:

1) өмірде қыын жағдайға тап болған кәмелетке толмағандарға және олардың ата-аналарына немесе басқа занды өкілдеріне осы жағдайдан шығу үшін әлеуметтік және психологиялық көмек көрсету;

2) кәсіптік-еңбек, оқыту-танымдық және шынықтыру-сауықтыру бағыттарындағы компонеттерден тұратын кәмелетке толмағандарды әлеуметтік бейімдеудің жекелеген бағдарламаларды әзірлеу және оның іске асырылуын

қ а м т а м а с ы з

е т у ;

3) кәмелетке толмағандардың әлеуметтік мәртебесін қалыпқа келтіру;
4) Орталықтағы кәмелетке толмағандарға медициналық қызмет көрсетуді және білім беруді үйымдастыру;

5) Орталықтағы кәмелетке толмағандарды бұдан әрі орналастыру бойынша қамқоршылық және қорғаншылық органдарымен өзара әрекеттесу;

6) Орталықтағы кәмелетке толмағандарды отбасыларына қайтаруға қолғабыс е т у ;

7) кәмелетке толмағандардың арасында қадағалаусыздықты және панасыздықты ескерту бойынша профилактикалық жұмыс жүргізу;

8) Орталықтағы кәмелетке толмағандардың құқықтары мен занды мүдделерін қ о р ғ а у д ы қ а м т а м а с ы з е т у .

6. Орталық келесі блогтардан құрылады:

1) баспа-тұрмыстық блог (жатын бөлмелер, оқу сыйнаптары, ойын бөлмелері, кинозал, кітапхана, гигиена бөлмелері);

2) медициналық блог (медициналық пункт, изолятор);

3) әкімшілік-шаруашылық блог (асхана, қызметтік кабинеттер және ш а р у а ш ы л ы қ о р ы н д а р ы) .

7. Орталықтың техникалық беріктілігі кәмелетке толмағандарға еркін кіруге және орталықтан тысқары шығуға мүмкіндік беруді, тәулік бойы бақылау жүргізу үшін жағдайларды қамтамасыз етуі қажет.

2. Кәмелетке толмағандарды қабылдау, ұстау және шығару тәртібі

8 . О р т а л ы қ қ а :

1) ата-аналарын немесе басқа занды өкілдерін анықтау үшін қадағалаусыз және пана сыз қалған балалар;

2) уақытылы орналастыру мүмкіндігі болмаған жағдайда ата-анасының немесе занды өкілдерінің қамқорлығының қалған, сондай-ақ олардың өміріне немесе денсаулығына тікелей қауіп төнген кезде қамқоршылық және қорғаншылық органды ата-анасынан (оларды біреуінен) немесе оларды қамқорлыққа алған басқа да адамдардан алып қойған балалар;

3) арнаулы білім беру үйымдарына жіберілетін кәмелетке толмағандар қ а б ы л д а н а д ы .

9. Кәмелетке толмағандарды Орталықта орналастыру үшін:

1) осы Ереженің 8-тармағының 3) тармақшасында аталған кәмелетке толмағандарға қатысты сот қаулысы;

2) осы Ереженің 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген

кәмелетке толмағандарға қатысты қамқоршылық және қорғаншылық органдың
қаулысы негіз болып табылады.

Кәмелетке толмағанды Орталықта орналастыру туралы қамқоршылық және
қорғаншылық органдың қаулысына міндетті түрде:

а н ы қ т а л ғ а н жағдайда);
кәмелетке толмағанның, сондай-ақ оның ата-анасының немесе басқа заңды
өкілдерінің мінездемесі (түрғылықты жері анықталған жағдайда);

туу туралы күелігі (бар болған жағдайда);

білім беру үй-түрмисінан анықтама (мектеп жасындағы балалар үшін);
медицинады құжаттар (егу құжаты және амбулаторлық картасы бар болған
жағдайда) т і р к е л е д і .

10. Тұнгі уақытта, демалыс немесе мереке күндері осы Ереженің 8-
тармағының 1) және 2) тармақшаларында аталған кәмелетке толмағандар осы
Ереженің 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша Орталықта қабылдаудың актісі
негізінде қабылданып, ол туралы Орталықтың әкімшілігі жиырма төрт сағат
ішінде жазбаша түрде прокурорды хабардар етуге міндетті.

11. Осы Ереженің 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында аталған
кәмелетке толмағандарды одан әрі күтіп бағу не орналастыру туралы мәселені
шешу үшін Орталықтың қызметкерлері үш тәулік ішінде қорғаншылық және
қамқоршылық органына панасыздық, қадағалаусыздық белгілері болуын
негіздейтін, қамқоршысыз қалғанын не болмаса баланың өмірі мен денсаулығына
тікелей қауіп төнгені туралы ақпаратты ұсынады.

12. Қорғаншылық және қамқоршылық органдары үш жұмыс күні ішінде
кәмелетке толмағанды Орталықта орналастыру туралы қаулы шығарады.

13. Кәмелетке толмағанды Орталықта қабылдау және Орталықтан шығару
Орталықтың басшысының бүйрекімен рәсімделеді.

14. Орталықта қабылданатын кәмелетке толмағандар осы Ереженің 2-
қосымшасына сәйкес нысан бойынша рәсімделген жеткізілген кәмелетке
толмағандарды есепке алу журналында тіркеледі.

Кәмелетке толмағанның сауалнамалық деректері анықталғаннан кейін оған
осы Ереженің 3-қосымшасына сәйкес нысан бойынша қағаз және электрондық
таратушыларында есепке алу - статистикалық карточка толтырылады.

15. Осы Ереженің 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында аталған
кәмелетке толмағандар оларға көмек көрсету және бұдан әрі орналастыру
мәселелерін шешу үшін қажетті уақытқа, бірақ отыз тәуліктен аспайтын, үш айға
дейін ұзартылатын мерзімге орналастырылады.

16. Кәмелетке толмағандардың Орталықта болу мерзіміне денсаулық сақтау
саласындағы уәкілетті орган жариялаған карантин кезеңі, сондай-ақ кәмелетке

толмағандардың ауруына байланысты, деңсаулық сақтау үйімінде болу уақыты және де стационарлық көмек беруі енбейді.

17. Осы Ереженің 8-тармағының 3) тармақшасында аталған кәмелетке толмағандар Орталықта сот қаулысының негізінде болады, бірақ арнаулы білім беру үйімінде жіберу туралы шешім заңды күшіне енгенге дейінгі мерзімнен аспау тиіс.

18. Орталықта алкогольдік, есірткілік немесе уытқұмарлық мас болу күйіндегі, сондай-ақ айқын психикалық аурудың белгілері бар кәмелетке толмағандарды орналастыруға тыйым салынады.

19. Орталықта орналастырылған кәмелетке толмағандар жасына және жынысына қарай топтарға орналастырылады. Топтардағы балалар саны жиырма адамнан аспау тиіс.

20. Орталықта орналастырылған кәмелетке толмағандармен профилактикалық және бейімдеу жұмыстары жүргізіледі.

21. Ұстаудың белгіленген тәртібін бұзған кәмелетке толмағандармен психолог жеке-тәрбие жұмысын жүргізеді, ол туралы кәмелетке толмағандарға толтырылатын жеке істе тиісті жазба жазылады.

22. Кәмелетке толмағанды Орталықта қабылдау кезінде бастапқы медициналық тексеру жүргізіледі, орталықта түскен сәтте кәмелетке толмағанның бар нәрселері мен құнды заттары тәркіленеді, ол туралы осы Ереженің 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша кәмелетке толмағанды Орталықта қабылдау актісінде тиісті жазба жасалады және Орталықтан шыққан кезде қайтарылады. Орталықта жұпның киіммен түскен кәмелетке толмағанның сыртқы және ішкі киімдері ауыстырылады.

23. Білім беру процесі «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес және Орталықта болу мерзімін, оқу дайындығының деңгейін ескере отырып үйімдастырылады. Қажет болған жағдайда кәмелетке толмағанның білім алуының нысаны туралы шешім психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңеспен келісімдеу бойынша қабылданады.

24. Орталықта орналастырылған кәмелетке толмағандарға осы Ереженің 4-қосымшасына сәйкес нысан бойынша жеке істер басталады, түпнұсқалары олар одан әрі орналасатын жерге жіберіледі.

25. Орталықта ұсталатын кәмелетке толмағандармен профилактикалық және бейімдеу жұмысын үйімдастыру Орталықта орналастыру негіздерін, педагогикалық бақылаусыздық деңгейін, жасын, отбасылық-тұрмыстық жағдайларын ескере отырып, жүзеге асырылады.

26. Арнаулы білім беру үйімдарына жіберілетін кәмелетке толмағандармен құқықтық оқыту және арнаулы білім беру үйімінде болудың алдағы

жағдайларына әлеуметтік-педагогикалық бейімдеу бойынша жүргізіледі.

27. Орталықтан шыққан кезде кәмелетке толмағандар тұрғылықты жерлеріне қатаң түрде ата-аналарының немесе басқа занды өкілдерінің алып жүруімен немесе кәмелетке толмағанды Орталықтан шығару туралы бұйрықтың негізінде осы Ереженің 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша кәмелетке толмағанды қабылдау-беру туралы актісі бойынша оларды бұдан әрі орналастыру жерлеріне Орталықтың әлеуметтік педагогының алып жүруімен жеткізіледі.

28. Арнаулы білім беру ұйымдарына жіберілетін кәмелетке толмағандар Орталықтың әлеуметтік педагогының алып жүруімен жеткізіледі.

Жасөспірім қыздарды алып жүру тек әйел жынысындағы Орталықтың әлеуметтік педагогтары жүзеге асырады.

29. Орталықтың әлеуметтік педагогының алып жүруімен Орталықтан шығатын кәмелетке толмағандар орналасатын жерге дейін Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы белгілеген нормалар бойынша тегін жолақымен және азық-түлікпен немесе жол жүру уақытына ақшамен қамтамасыз етіледі.

30. Кәмелетке толмағанды Орталықтан шығарған кезде оның ата-аналарына немесе басқа да занды өкілдеріне Орталықта болғандығы туралы, денсаулығының қалпы туралы анықтамалар, үлгерімі жөніндегі табелі және педагогикалық-психологиялық мінездеме беріледі.

Кәмелетке толмағандарды
бейімдеу орталықтарында
кәмелетке толмағандарды күтіп
бағу ережесіне 1 - қосымша
нысан

Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталығына кәмелетке толмағандарды қабылдау актісі

20__ жылғы «__» ____
Мен, _____

«__» сағат «__» минут

(лауазымы, атағы, тегі, аты-жөні)

(орталықтың атасы)
азаматпен, ішкі істер органының қызметкерімен _____
(тегі, аты, әкесінің аты, жұмыс орны,

лауазымы, мекен жайы, телефоны)

(кәмелетке толмағанды анықтаған орын, уақыт және жағдайлар)
анықталған, кәмелеткен толмаған жеткізілді.

Кәмелетке толмағанның белгілері _____
(бойы, салмағы, жасы, сөйлей білуі ерекше

белгілері (мендер, тыртықтар т.б.) денесіндегі жана жарақаттар,

зорлық әрекеттерінің белгілері)

Кәмелетке толмағаннан алынды _____
(шыққан кезде қайтарылуға жататын заттар, құндылықтар және құжаттар)

(кәмелетке толмағанның тегін, аты-жөнін, жасын, ата-аналарын немесе басқа
заңды тұлғаларын, тұрғылықты

жерін, жұмыс орнын, ата-анасының лауазымын, маңызы бар басқа деректер)
анықтау мүмкін болды
(сыртынан қарағанда кәмелетке толмағанның дені сау, ауру, дene жаракаты бар
т.б.)

Қолы _____

— — — — (қаулыны толтырған лауазымды адамның лауазымы, атағы, тегі және аты-жөні)

(кәмелетке толмағанды жеткізген тұлғаның тегі)

Кәмелетке	толмағандарды	
бейімдеу	орталықтарында	
кәмелетке	толмағандарды	кутип
бағу	ережесіне	2 - қосымша
нысан		

**Кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталығына жеткізілген
кәмелетке толмағандарды есепке алу журналы**

(кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталығының атауы)

20__ жылғы «__» ____ басталды.

20__ жылғы «__» ____ аяқталды.

Журналдың бағандары:

Р е т т і к н ө м і р і .

Орталыққа жеткізілген күні мен уақыты.

Кәмелетке толмағанның тегі, аты, әкесінің аты.

Тұған жылы, айы, күні.

Ата-анасы немесе басқа заңды өкілдері туралы мәліметтер.

Тұрғылықты жері, телефоны (қажет болған жағдайда кәмелетке толмағанды тәрбиеленген балалар мекемесінің атауы көрсетіледі).

Кім жеткізді (толық деректер).

Орталыққа орналастырудың негізі.

Орталықтан кеткен күні.

Кәмелетке толмаған кімге және қайда жіберілді.

Берудің негіздері.

Кәмелетке толмағанды берген лауазымды адамның тегі (Орталықтың қызметкері).

Кәмелетке толмағанды қабылдан алған адамның тегі, аты, әкесінің аты, қолы.

Журнал нөмірленеді, тігіледі және Орталықтың директорының қолымен және мөрімен бекітіледі.

Кәмелетке	толмағандарды	кутип
бейімдеу	орталықтарында	
кәмелетке	толмағандарды	
бағу	ережесіне	
нысан	3 - қосымша	

№ ____ Есепке алу - статистикалық карточкасы

1. Тегі _____

2. Аты _____

3. Әкесінің аты _____

4. Тұған күні, айы, жылы және тұған жері _____

5. Тұратын жері _____

6. Білімі _____ (окуорны, сынып, топ)

7. Ата-анасы туралы мәліметтер _____

(тегі, аты, әкесінің аты,

туған күні, айы, жылы, тұратын жері, жұмысы)

8. Орналастыру негізі (керегін сыйзу керек): арнаулы білім беру ұйымдарына

жіберілген, қадағалаусыз және панасыз қалған, ата- анасының немесе басқа занды өкілдерінің қамқорлығының қалған.

9. Ішкі істер органдарында есепте түрдү ма: иә, жоқ _____

10. Қылмыстық жауапкершілікке тартылды ма: иә, жоқ _____

11. Ерекше белгілері _____
_____
_____
_____

Есепке алу-статистикалық карточкасының келесі жағы

Келген күні	Кеткен күні	Кімге және қашан берді	Есепке алу ісінің нөмірі

Кәмелетке толмағандарды
бейімдеу орталықтарында
кәмелетке толмағандарды күтіп
бағу ережесіне 4 - қосымша
нысан

№ ____ Жеке іси

1. Тегі _____

2. Аты _____

3. Әкесінің аты _____

Анықталған мәліметтер

1. Тегі _____

2. Аты _____

3. Әкесінің аты _____

(Туған күні, айы, жылы)

20__ жылғы «__» ____ түсті.

20__ жылғы «__» ____ кетті.

_____ бетте.

Жеке іске төмендегі құжаттар қоса беріледі:

1. Кәмелетке толмағанды Орталыққа орналастыру туралы қаулы.

2. Кәмелетке толмағанды Орталыққа қабылдаудың актісі.

3. Кәмелетке толмағанның жасын растайтын құжаттар.

4. Ата-анасының немесе басқа занды өкілдерінің болуы, олардың

- тұратын жері туралы мәліметтер.
5. Профилактикалық жұмыс жүргізу материалдары.
6. Денсаулық жағдайы туралы анықтама.

7. Өзге де құжаттар.

Кәмелетке толмағандарды
бейімдеу орталықтарында
кәмелетке толмағандарды күтіп
бағу ережесіне 5-қосымша
нысан

Кәмелетке толмағанды қабылдау - беру туралы

Акт

Мен, _____

(лауазымы, атағы, тегі, аты-жөні)

20___ жылғы «___» _____ сағат _____ минутта кәмелетке толмаған

(тегі, аты, әкесінің аты, (кәмелетке толмағанды Орталыққа берген

кездегі жолдаманың атауы мен нөмірі, лауазымды адамдардың тегі;
ата-аналарына немесе басқа заңды өкілдеріне берген кезде кәмелетке

толмағанды қабылдалап алушы адамның тегі, аты, әкесінің аты, туыстық
дәрежесі, паспортының сериясы мен нөмірі, қашан және

кімнің бергені, мекенжайы көрсетіледі)

бердім.

Кәмелетке толмағанмен бірге мынадай заттар, ақша, бағалы заттар, құжаттар
берілді

(атап көрсетіледі)

Ескертпе _____

Тапсырдым _____

(лауазымы, тегі, қолы)

Қабылдан алдын _____

(баланы қабылдалап алған адамның тегі, қолы)

20___ жылғы «___» _____

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заннама және
құқықтық ақпарат институты» ШІЖКРМК